

SPN - Svenskt Palliativt Nätverk

Nyhetsbrev – december 2017 nr 155 årgång 16

Avhandling

Kerstin Belqaid disputerade i oktober 2017 vid Karolinska Institutet på avhandlingen -
Smak- och luktförändringars betydelse för personer i olika skeden av utredning och behandling vid lungcancer

Sammanfattning:

Förändringar i upplevelse av smaker och lukter kan förekomma i olika skeden av cancersjukdom, inklusive lungcancer, och har rapporterats kunna påverka bl.a. matval, näringsintag, sociala aktiviteter och känslomässigt välbefinnande. Smak- och luktförändringar kan ta sig olika uttryck, exempelvis i form av förändringar i upplevd intensitet av olika grundsmaker eller lukt, en dålig smak i munnen, metallisk smak eller förändringar som gäller specifika livsmedel. Syftet med denna avhandling var att undersöka smak- och luktförändringarnas nutritionsrelaterade betydelse, karaktäristika och hur de hanteras av personer i olika skeden av utredning och behandling vid lungcancer.

Avhandlingens tre delarbeten bygger på data som samlats in med självskattningsinstrument i en longitudinell observationsstudie (delarbete I och II) och i kvalitativa intervjuer (delarbete III). I delarbete I studerades förekomst av smak- och luktförändringar innan påbörjad behandling. Resultaten visade att drygt en tredjedel av studiedeltagarna, som var under utredning för lungcancer, rapporterade smakförändringar, om än i relativt lindrig form. Det var ingen skillnad i förekomst av smak- och luktförändringar mellan de som sedan fick en lungcancerdiagnos och de som inte diagnosticerades med cancer. I delarbete II undersöktes karaktäristika av smak- och luktförändringar på individnivå och resultaten visade att för flera studiedeltagare förändrades smak- och luktförändringarnas karaktäristika över tid i relation till behandlingsstart. I delarbete III utforskades hur personer med smak- och luktförändringar hanterar dessa symptom i sin vardag. Fynden visade på två övergripande utmaningar som smak- och luktförändringarna innebar för individerna: att anpassa sig till inte längre kunna förlita sig på informationen från smak- och luktsinnet och att hitta sätt att förhålla sig till smak- och luktförändringarna som del av att ha lungcancer.

Sammanfattningsvis har denna avhandling ökat förståelsen för betydelsen av smak- och luktförändringar vid cancersjukdom och den individuella variation som förekommer i relation till hur matintag kan påverkas, vilka karaktäristika som smak- och luktförändringarna kan ha och hur dessa symptom hanteras i vardagen.

Kerstin Belqaid.
e-post kerstin.belqaid@ki.se

[Klicka här för att komma till avhandlingen](#)

Ängest?

Första numret av tidskriften Palliativ Vård 2018 har temat Ängest. Det är en fråga som berör oss alla, som människa och som personal – inte minst när vi möter patienter med ängest.

Hur hanterar du din ängest när du möter en patient eller närstående med ängest?

Vad är det som hjälper? Vilka strategier har du för att klara av din egen ängest i mötet med någon annans ängest? Har du medvetna copingstrategier eller ett eller flera exempel som du vill dela med dig av? Antingen du tycker att det är lyckade eller inte fullt så lyckade exempel kan det vara lärorikt för oss andra att ta del av.

Vi behöver din text till tidskriften@nrpv.se före den 25 januari 2018 och den får maximalt vara på 2000 tecken inklusive blanksteg.

Vi ser fram emot ditt bidrag!

Sylvia Sauter
Chefredaktör
Palliativ Vård – Tidskriften för palliativ vård i Sverige

Kunskapssammanställning om dödshjälp från Statens medicinsk-etiska råd

STATENS MEDICINSK-ETISKA RÅD

På båda sidor i den svenska debatten om dödshjälp finns argument som har stöd i fakta och andra där stöd saknas eller där fakta talar mot argumenten. Det framkommer i en ny rapport som Statens medicinsk-etiska råd, Smer, presenterar.

Rapporten är en bred inventering av kunskapsläget kring dödshjälp, med fokus på forskning och statistik från länder och delstater runt om i världen där dödshjälp är tillåtet i någon form. Tyngdpunkten ligger på den så kallade Oregonmodellen, som förekommer i ett antal amerikanska delstater och som har lyfts fram av förespråkare i Sverige på senare tid.

Syftet med rapporten är att bidra till en mer kunskapsbaserad debatt kring dödshjälp. Smer tar i rapporten inte ställning för eller mot dödshjälp.

[Klicka här för att komma till rapporten](#)

Grattis Peter Strang!

Peter Strang har tilldelats Statens medicinsk-etiska råd, Smers, etikpris 2017 för sina pionjärsatser för att öka människors livskvalitet i livets slutskede och utveckla den palliativa vården.

Bild: Fotograf, Karin Alfredsson.

[Läs mer på Smers hemsida](#)

Tidskriften Palliativ vård

Tidskriften Palliativ Vård är en multiprofessionell tidskrift som ges ut av Nationella Rådet för Palliativ Vård - NRPV. Den distribueras som medlemsförmån till medlemmar i yrkesföreningar som ingår i NRPV men även till prenumeranter, beslutsfattare med flera.

Tidskriften utkommer med 4 nummer per år och det kostar 200 kronor att prenumerera för ett år. Första numret av tidskriften kommer i mars, faktura kommer separat innan första numret.

[Klicka här och uppge namn, adress, postnummer, postadress och e-postadress](#)

**Palliativ
Vård**
Tidskriften för Palliativ vård i Sverige

FoU i väst GR

Att fortfarande få vara människa
Utvärdering av avancerad sjukvård i hemmet
– ASIH-teamen i Göteborg

Ur rapportens förord:

Göteborgs Stad och Sahlgrenska Universitetssjukhuset (SU) startade år 2011 fyra team med uppdrag att utföra avancerad sjukvård i hemmet (ASIH). Teamen är multiprofessionella och består av läkare, sjuksköterskor, fysioterapeuter, arbetsterapeuter samt kuratorer. Uppdraget är att erbjuda patienter i behov av specialiserad palliativ vård möjligheten att vårdas i det egna hemmet. I denna rapport presenteras resultat från en utvärdering av ASIH-teamen i Göteborg.

Under utvärderingens gång har vi samtalat med nästan 80 personer med olika erfarenhet av, och olika kunskap om, de team som arbetar med avancerad sjukvård i hemmet (ASIH-teamen) i Göteborg. Patienter och anhöriga har på ett generöst och tillitsfullt sätt delat med sig av sina upplevelser kring att få avancerad sjukvård i hemmet, ofta i det allra sista skedet av livet. Olika professioner som arbetsterapeuter, fysioterapeuter, sjuksköterskor, kuratorer och läkare har berättat med öppenhet och engagemang om sina erfarenheter av att samverka i multiprofessionella team, såväl när

det fungerar bra som mindre bra. Chefer på olika nivåer har beskrivit utmaningar med att styra och leda en komplex verksamhet som befinner sig i gränslandet mellan två huvudmän och mellan den privata sfären för patienter och anhöriga samt vårdens och omsorgens uppdrag.

För att läsa hela rapporten

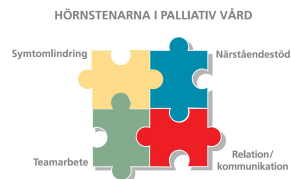
Webbutbildning i palliativ vård

Grundläggande utbildning i palliativ vård för dig som i ditt arbete möter patienter i palliativt sjukdomsskede och deras närstående. Utbildningen riktar sig till dig som arbetar inom kommunal vård, primärvård, sjukhusvård och specialiserad palliativ vård.

Utbildningen består av två delkurser indelade i fem kapitel vardera. Varje kurs tar cirka 90 minuter. Kurserna kan genomföras individuellt eller i grupp beroende på den aktuella arbetsplatsens behov och förutsättningar.

DELKURS 1: Den palliativa processen

DELKURS 2: Palliativ vård – symtomlindring

Läs mer på Palliativt Utvecklingscentrum Lunds hemsida

Grattis Birgit Rasmussen! Prisas för forskning om palliativ vård

Patientens behov ska styra tillgången till palliativ vård och vården ska vara likvärdig oavsett diagnos, ålder och var vården sker. "Även om döden är oundviklig borde inte ett "dåligt" döende vara det", lyder Birgit Rasmussens slutsatser efter år av forskning om palliativ vård i Sverige. Nu får hon 150 000 kronor från Jan Hains stiftelse för sin forskning.

Läs mer på Lunds Universitets hemsida

Hög tid att kolla att informationen i Palliativguiden är korrekt

Det gäller alla specialiserade palliativa verksamheter i Sverige som finns i Palliativguiden.

Allt ni behöver göra är att gå in på <https://www.nrv.se/palliativguiden/> och se om informationen ni har lagt ut där tidigare stämmer. Om det är korrekt information så meddela det till palliativguiden@nrv.se

Om ni vill göra ändringar så bifoga ändringarna ni vill göra och hör av er till palliativguiden@nrv.se så för vi in dessa och uppdaterar sidan.

Tacksam för återkoppling med bekräftelse eller med nya uppgifter före den 12 januari 2018.

För frågor återkom till palliativguiden@nrv.se

Vänliga hälsningar
Sylvia Sauter
För Nationella Rådet för Palliativ Vård

Kostnadsfri utbildning - Palliativ vård och mat i livets slutskede

Allt fler personer får möjlighet att vårdas i sitt boende i livets slutskede. Detta ställer krav på att omvårdnadspersonalen har kunskaper för att kunna tillgodose fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov hos den döende personen utifrån ett palliativt förhållningssätt.

I slutet av livet minskar aptiten och lusten till mat. När den som vårdas får svårt att äta och dricka kan etiska dilemman uppstå. Vilka nutritionsåtgärder som behövs beror på i vilken fas vårdtagaren befinner sig. Med kunskap om hur döendet påverkar kroppen och när det inte längre finns någon mening med att ge mat eller vätska är oftast god munvård det som är bäst för vårdtagaren.

Utbildningen riktar sig till medarbetare och chefer inom boende och personlig assistans samt sjuksköterskor inom HSL-teamen.

Datum och tid:
Tisdagen den 16 januari 2018, klockan 13.00-16.00.

Dagens programpunkter:
Palliativ vård utifrån Nationella vårdprogrammet
Britten Askestad, leg. sjuksköterska och utvecklingsledare Äldrecentrum

Mat och dryck i livets slutskede
Birgitta Villner Gyllenram, koststrateg, Stiftelsen Äldrecentrum

Anmälan senast den 10 januari 2018

[Klicka här för mer information och anmälan](#)

Ny dödsfallsenkät

Den nya dödsfallsenkäten gäller för dödsfall som inträffar från och med 2018 01 01.

[Läs mer på Svenska Palliativregistrets hemsida](#)

SFPM

Vår- och årsmötet 2018 äger rum i Stockholm 22-23 mars. Vi har valt att lägga mötet i anslutning till den 5:e Nationella konferensen i Palliativ vård.

Boka alltså redan nu v 12 för fortbildning!
Program kommer att finnas på hemsidan inom kort med bl a C-kurs i juridik och rapport från pågående C-kurser för våra ST-läkare. Dödshjälpsläget i världen kommer att beröras och argumenten ska granskas så att vi alla kan känna oss trygga i den debatt som kommer förr eller senare.

Nyblivna specialister i Palliativ medicin ska firas under middagen, så glöm inte att skicka in din specialistansökan!

Hoppas att vi ses i Stockholm!

För styrelsen
Karin Fransson, ordförande

Boklotteri

Förra månadens böcker vanns av Sofia Persson, Järfälla, Sven-Erik Henriksson, Västerås, Berit Tropp Ljungberg, Jönköping, Kristina Westling, Västerås, Katarina Backman, Eskilstuna.

Trevliga helger och Gott nytt år!

Jenny Söderström

Palliativt Centrum
Stockholms Sjukhem

Carl Johan Fürst

Palliativt utvecklingscentrum
Lund

Detta nyhetsbrev har gått ut till alla som anmält intresse för att delta i nätverket.
Har du bytt e-postadress, vänligen hör av dig till infospn@stockholmssjukhem.se

